

Blik op beton

HET THEATER VAN LUIK TUSSEN GLAS EN BETON

In Luik beleeft het gebouw van de “Société Libre de l’Emulation” op de Place du XX août een nieuwe fase in zijn bewogen geschiedenis. Het “Théâtre de Liège” heeft hier zijn intrek genomen na een genereuze architecturale interventie van het architectenatelier van Pierre Hebbelinck en Pierre de Wit.

Foto: M-F Plissart

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS, EEN GEBOUW MET VELE LEVENS

Als deze plek haar verhaal kon vertellen... Totale vernietiging van alle gebouwen in 1914. Wederopbouw van infrastructuur in 1939 om er een hele reeks culturele activiteiten in te laten plaatsvinden. Geleidelijk voortschrijdende teloorgang tot 2004: dan wordt er gehoor gegeven aan plannen om hier onderdak te geven aan het Théâtre de

Liège. Het architectenatelier van Pierre Hebbelinck en Pierre de Wit erft een verouderde constructie die verrast in haar compositie: een historisch geïnspireerde decoratieve gevel, met daarachter een ruwbouw met grote ruimtes dankzij gebruik van constructie-elementen in gewapend beton die een "plan libre" aanbieden.

Bron: F. Brix

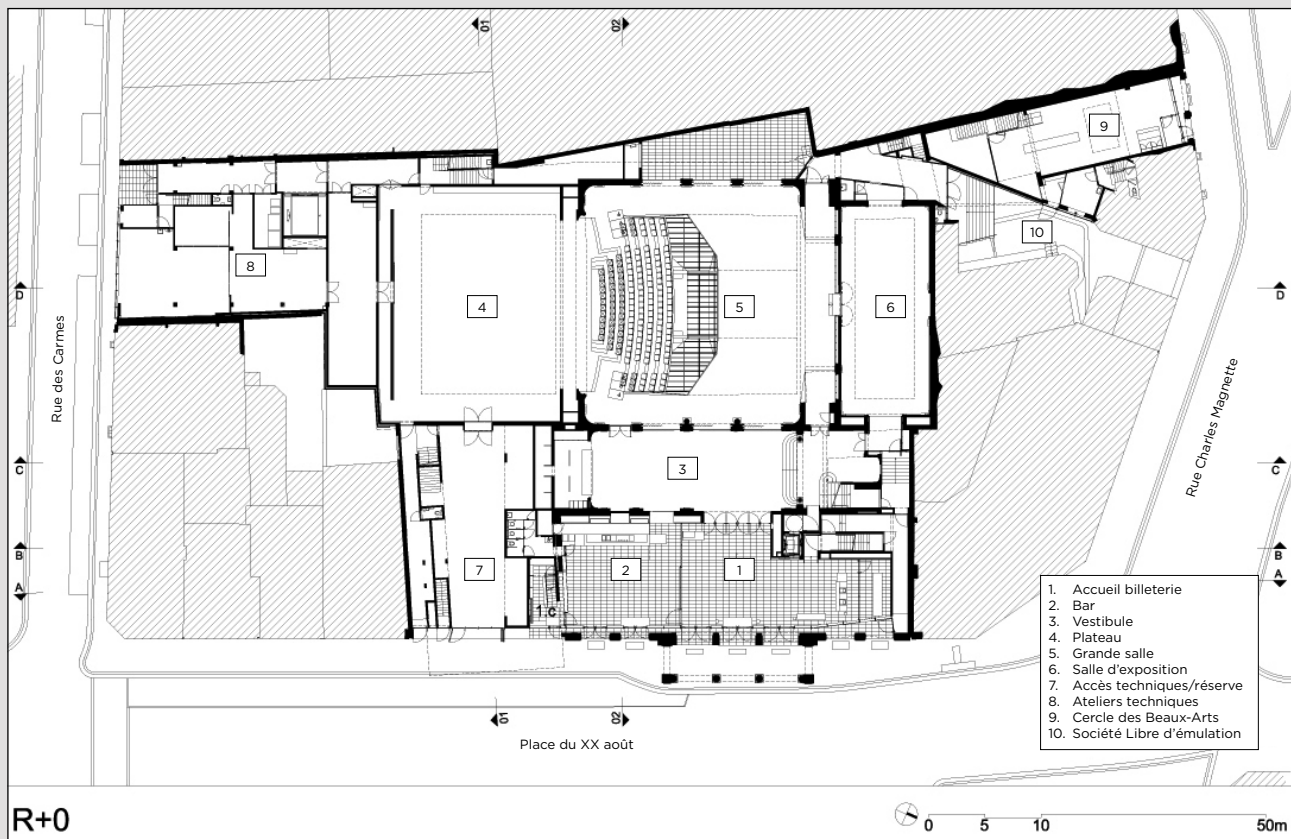
De hoofdingang van het Théâtre de Liège ligt op de Place du XX août. Een nieuw gedeelte, volledig in glas, sluit hierbij aan maar steekt tegelijk bewust af tegen de historische gevel van het bestaande gebouw. Met zijn volledig beglaasde en schuin opstaande gevel wil de kleine theaterzaal zich openstellen naar de stad. De link tussen het theater en zijn stad was een van de twee essentiële drijvende krachten van het project.

EEN AMBITIEUS PLAN, ONDERGEBRACHT IN EEN DICHT STEDELIJK WEEFSEL

De architecturale opdracht is veeleisend wat kwaliteit aangaat, maar ook voor de omvang van het project, dat een plaats moet krijgen in een dichte stedelijke omgeving. Het theater kan tot 7.800 toeschouwers ontvangen en vraagt aangepaste technische infrastructuur om alle nodige uitrustingen op eenzelfde plek bijeen te brengen. Het project verenigt drie “klanten” op drie aaneengrenzende percelen: het Théâtre de Liège, de Société Libre de l’Emulation en de Cercle Royal des Beaux-Arts. Er werd onderzoek gevoerd om de beschikbare ruimte te optimaliseren door zo weinig

mogelijk oppervlak van het omgevende stedelijke weefsel te verbruiken. Uiteindelijk werd het basisgebouw vervolledigd met meerdere volumes, zodat het project niet alleen bereikbaar is vanaf de Place du XX août maar ook vanuit drie omringende straten. De hele operatie – grootschalig door zijn omvang en complexe inplanting – vroeg een specifieke ontwerpbenadering, toegespitst op een belangrijk pakket van te vervullen eisen (stabiliteit, akoestiek, functionaliteit, veiligheid, ...) in een manifest aanwezige en bijzonder gevoelig liggende patrimoniumcontext.

Bron: architectenatelier Pierre Hebbelinck & Pierre de Wit

Het geheel van de architecturale ingrepen eist een nauwkeurig werk voor de aanpak van de glasgevels. Dit verenigt de verschillende delen van het gebouw waarin drie culturele instellingen gevestigd zijn.

Bron: architectenatelier Pierre Hebbelinck & Pierre de Wit

Bron: F. Brix

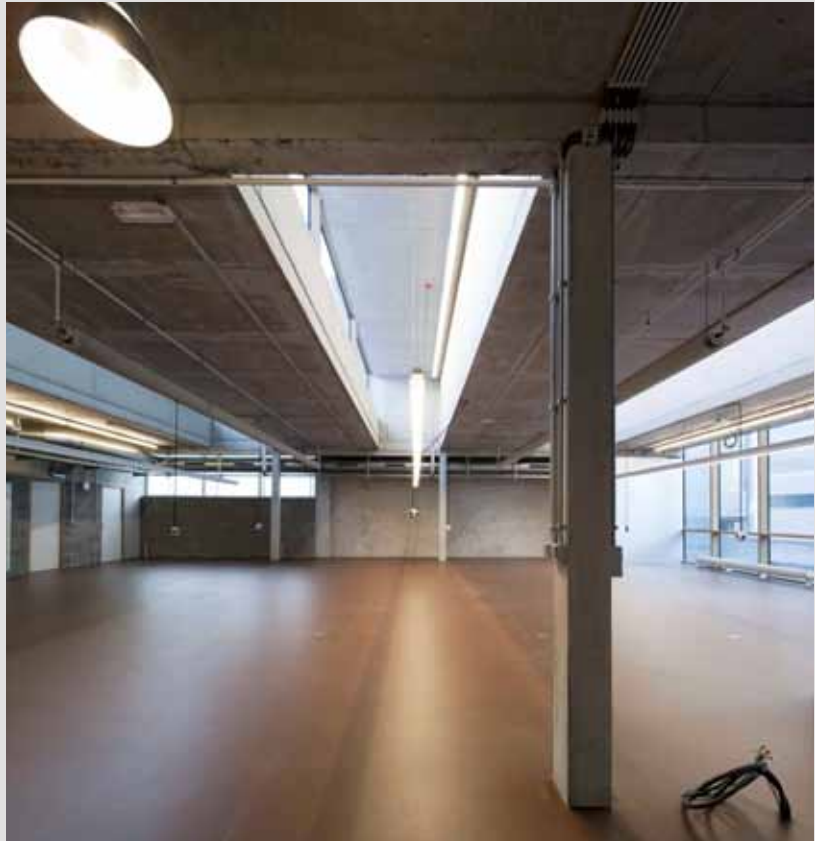

Het project van het Théâtre de Liège is vooral ingeplant tegen de rand van de Place du XX août, maar ook in het hart van het huizenblok met de ontwikkeling – vanuit de grote zaal – van twee delen die uitmonden in de andere straten rond het huizenblok. De onderbreking van de openbare ruimte, gecreëerd door de verschuiving van de volumes, is zichtbaar vanuit meerdere stadsperspectieven.

Bron: F. Brix

Het Théâtre de Liège nestelt zich strak binnen het bestaande stedelijke weefsel. De akoestische vraagstukken die gepaard gingen met deze nabijheid werden opgelost door middel van betonnen wanden; problemen inzake uitkijk tussen aangrenzende percelen werden voorkomen door de naleving van de reglementering. Het project omvat ook de infrastructuur van de Cercle Royal des Beaux-Arts en de Société Libre de l'Emulation, een multidisciplinaire cultuur-vzw.

GEBRUIK VAN BETON

De architecten hebben erg nuttig gebruik gemaakt van beton, en dit voor zijn stevigheid, zijn sterkte, zijn lagere kostprijs en zijn snelle uitvoeringstijd. Het architectenatelier Pierre Hebbelinck & Pierre de Wit heeft in zijn compositie overal waar nodig beton toegepast, precies om de voordelen ervan. Omdat het pand van alle kanten ingesloten ligt in het stedelijke weefsel, werden op de scheidingsmuren betonwanden opgetrokken: dit om te voldoen aan de structurele behoeften maar ook om de geluidsniveaus te verzwakken. Beton is ook aanwezig in de vorm van heipalen, vooral wegens de hoogte van het grondwaterpeil. Het hoge gedeelte van de grote podiumruimte is – met het oog op besparing en tijdwinst – dan weer opgetrokken met premuren (dubbelwandige elementen), met daarbovenop indrukwekkende prefabbalken van 32 meter lang. In de podiumruimte en in sommige verbindingsruimtes is het beton zichtbaar gebleven in de vorm

van grote hoge wanden. De werktekeningen hiervan werden met zorg getekend. Het resultaat is een manifest aanwezig materiaal dat een lust vormt voor het oog. Door af te zien van afwerkingen in de vertrouwde betekenis van het woord, kon een substantiële besparing gerealiseerd worden. In de technische gedeeltes, waarvan de gevel uitsteekt op de Rue des Carmes, wordt een systeem van “plan libre” gebruikt, met toepassing van paddenstoelvloeren. Dankzij deze keuze is ook een optimaal gebruik mogelijk van dit gedeelte van het gebouw waar onder meer de naaiateliers en de grote collectie kostuums onderdak vinden. In deze delen zijn de wanden uitgevoerd in zichtbaar gebleven betonblokken. Ook in dit geval gaf het architectenatelier de voorkeur aan een specifieke uitvoering met toepassing van kwaliteitsblokken en schaduwvoegen, uitgevoerd op 45°. Deze werkwijze gaf het materiaal een ongewoon aspect.

Beton wordt in zijn diverse vormen gebruikt, met het oog op diverse voordelen: stevigheid, snelle uitvoering, ... In de technische en opslagruimten werd het beton in zijn ruwe staat behouden, volgens de uitvoeringsvoorschriften van het architectenatelier Pierre Hebbelinck & Pierre de Wit. De afwezigheid van afwerking levert een substantiële besparing op, terwijl de nauwkeurige toepassing van de dubbele wand een reële sensualiteit toevoegt aan de perceptie van de ruimtes.

De structuur van de ateliers werd uitgewerkt in de vorm van paddenstoelvloeren, zodat geen balken vereist zijn, wat een verzorgde toepassing van speciale technieken mogelijk maakt.

DE PADDENSTOELVLOER

De paddenstoelvloer is een bouwsysteem dat gebruik maakt van een relatief dunne vloerplaat die wordt ondersteund door pijlers waarvan het hogere gedeelte wijd uitloopt. Het systeem werd rond 1910 uitgevonden door de Zwitserse ingenieur Robert Maillard (1872-1940), erkend voor zijn technische innovaties met behulp van gewapend beton. Zijn werk beoogde in het algemeen een besparing van middelen in dienst van de functie en de esthetiek van de structuur. Typisch aan de paddenstoelvloer is de verbreding van het hogere gedeelte van de pijler

in combinatie met de toepassing van een specifieke betonwapening. Deze constructie verhoogt de schuifweerstand, vermijdt het ponseffect in de vloer, en maakt het mogelijk een groter vloeroppervlak te verwezenlijken zonder hiervoor de klassieke horizontale balken te moeten gebruiken. De paddenstoelvloer heeft een beperkt aantal pijlers nodig, zodat er meer ruimte vrijkomt. Andere voordelen van dit systeem zijn de realisatie van esthetische en goedkopere constructies, dankzij de slankheid van de structurelementen in beton.

Op meerdere plaatsen in het project hebben de architecten het plastische karakter van beton verder doorgedreven. Beton speelt het spel mee en leent zich tot creaties van bijzondere "plekjes" zoals een dubbele trap/podium onder de voetplaat van een trap, om de try-outsessies te kunnen volgen, of een specifiek tablet voor de confectie van pruiken.

Op verschillende plaatsen in het gebouw heeft Patrick Corillon zich artistiek uitgeleefd. Het past allemaal mooi in het architecturale werk.

Bron: F. Brix

Auteur: Sylvie Reversez, architect

Meer informatie:

Architecten:

Atelier d'architecture Pierre Hebbelinck & Pierre de Wit
Rue Fond Pirette, 41-43
4000 Luik

Bouwheer:

Stad Luik, departement werken, dienst gemeentelijke gebouwen

Studiebureau stabiliteit:

BEG

Aannemers:

Ruwbouw: SM Galère-Moury

